

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 28 päivänä joulukuuta 2022

1241/2022

Valtioneuvoston asetus

kiireellisen hoidon perusteista ja päivystyksen erikoisalakohtaisista edellytyksistä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti

kumotaan kiireellisen hoidon perusteista ja päivystyksen erikoisalakohtaisista edellytyksistä annetun valtioneuvoston asetuksen (583/2017) 21 §,

muutetaan 2 §:n 1 momentti, 3 §:n 1 momentti, 4 §:n 3 momentti, 5 §, 7 §, 8 §:n 1 momentti, 9 §:n 2 momentti, 10 §, 11 §:n 1 momentti, 12 §:n 3 momentti, 14 §:n 3 momentti, 15 §, 16 §, 17 §, 19 §:n 1 momentin johdantokappale ja 3 momentti, seuraavasti:

2 §

Kiireellisen hoidon antaminen ja päivystyksen järjestäminen

Hyvinvointialueen ja HUS-yhtymän on huolehdittava siitä, että terveydenhuoltolain (1326/2010) 50 §:ssä tarkoitettua kiireellistä hoitoa on saatavilla kaikkina vuorokauden aikoina joko kiireettömän hoidon yhteydessä tai erillisessä päivystyksen toteuttamista varten suunnitellussa ympäri vuorokauden toimivassa päivystysyksikössä.

3 §

Kiireellisen hoidon vastaanottotoiminta

Kiireellisen hoidon vastaanottotoiminta on järjestettävä arkipäivisin ilmoitettuna aikana lähellä asukkaita paitsi, jos potilasturvallisuuden ja palveluiden laadun turvaaminen edellyttää arvion ja hoidon keskittämistä päivystysyksikköön. Kiireellisen hoidon vastaanottotoimintaa voidaan toteuttaa osana perusterveydenhuollon tavanomaista vastaanottotoimintaa tai yhteispäivystyksen yhteydessä. Ilta-ajan ja viikonlopun päiväaikainen perusterveydenhuollon kiireellinen vastaanottotoiminta on järjestettävä silloin, kun palvelujen saavutettavuus sitä edellyttää.

4 §

Laajan ympärivuorokautisen päivystyksen yksikkö

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 36 §:ssä tarkoitettussa yhteistyösopimuksessa tulee sopia laajan ympärivuorokautisen päivystyksen yksiköiden erikoisalojen toiminnan laajuudesta, muiden yksiköiden tukemisesta ja varautumisesta erityistilanteisiin.

5 §

Ympäri vuorokautinen yhteispäivystysyksikkö

Muiden kuin terveydenhuoltolain 50 §:n 3 momentissa mainittujen laajaan ympärivuorokautiseen päivystykseen veloitettujen hyvinvointialueiden tulee järjestää ympärivuorokautinen yhteispäivystys keskussairaalan yhteydessä. Jos yliopistollista sairaalaa ylläpitävä hyvinvointialue tai Uudellamaalla HUS-yhtymä perustaa ympärivuorokautisesti päivystävän yhteispäivystysyksikön, sen tulee sijaita hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän sairaalassa, jossa on ympärivuorokautisesti edustettuna keskeisten erikoisalojen päivystys.

Yhteistyösopimuksessa tulee sopia, minkä laajuinen ja toiminnallisesti monipuolinen päivystyksen yksikkö tulee päivystävään sairaalaan muodostaa. Sopimuksessa on otettava huomioon alueen väestön tarve, palvelujen saavutettavuus, päivystysyksiköiden väliset etäisyydet ja väestön kielelliset tarpeet.

7 §

Henkilöstön rakenne

Päivystysyksikön käytössä on oltava moniammatillinen henkilökunta, jolla on riittävä koulutus ja työkokemus ja joka tuntee alueen olosuhteet ja sosiaali- ja terveydenhuollon palvelukokonaisuuden. Lisäksi päivystysyksikössä on oltava saatavilla virkasuhteessa hyvinvointialueeseen tai Uudellamaalla HUS-yhtymään oleva laillistettu lääkäri niiden päätösten tekemistä varten, jotka edellyttävät virkavastuulla toimimista.

8 §

Päivystyksen johtaminen

Päivystysyksiköllä on oltava virkasuhteessa päivystyspalvelun kokonaisuudesta vastaava laillistettu lääkäri. Vastaava lääkäri johtaa päivystyspalvelujen toteutumista, huolehtii moniammatillisen yhteistyön toteutumisesta sekä vastaa potilasturvallisuuden edellyttämistä hoito- ja toimintaohjeista. Vastaavalla lääkäriellä on oltava soveltuva lääketieteen erikoisalan koulutus sekä hyvä perehtyneisyys akuuttilääketieteeseen ja kokemusta päivystyksen toiminnasta.

9 §

Toimintaedellytykset

Päivystyksellistä leikkaustoimintaa toteuttavassa sairaalassa on oltava nopeasti saatavilla radiologian erikoislääkäri tai radiologiaan perehtynyt lääkäri, jolla on mahdollisuus konsultoida radiologian erikoislääkäriä. Etäkonsultaatioiden ja toimenpideradiologian päivystyksen järjestämisestä on sovittava yhteistyösopimuksessa.

10 §

Yhteistyö ja valmiuden ylläpito

Sen lisäksi, mitä terveydenhuoltolain 50 §:ssä ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 36 §:ssä säädetään, yhteistyösopimuksessa on otettava huomioon alueen apteekkipalvelut, liikenneyhteydet ja muut päivystysvalmiuden ylläpitoon vaikuttavat seikat.

Päivystystoiminnan suunnittelussa on otettava huomioon normaaliolojen häiriötilanteet ja päivystyksen ruuhkatilanteet sekä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 50 §:ssä tarkoitettu valmiussuunnitelma.

11 §

Palveluista tiedottaminen

Hyvinvointialueen ja HUS-yhtymän on huolehdittava siitä, että väestölle tiedotetaan, miten toimia ja mihin ottaa yhteyttä hätätilanteissa tai äkillisen sairastumisen tai tapaturman yhteydessä ja mistä tarvittavat palvelut ovat saatavilla.

12 §

Päivystykseen ottaminen

Potilas voidaan ohjata käyttämään terveyskeskuksessa virka-aikana annettavia palveluja tai muuhun hoitoyksikköön, jos käynnin voi siirtää lääketieteellisin tai hammaslääketieteellisin perustein potilaan terveydentilan tai toimintakyvyn vaarantumatta.

14 §

Potilasryhmien huomioiminen päivystyksessä

Osana päivystyksen kokonaisuutta on otettava huomioon potilaiden mahdollisesti tarvitsemat muut palvelut, jotka tukevat hoidon tavoitteiden toteutumista. Päivystyksikön velvollisuudesta ilmoittaa hyvinvointialueen sosiaalihuollosta vastaavalle viranomaiselle iäkkään henkilön kotiuttamisesta ja tarvittavista jatkotoimenpiteistä säädetään ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain (980/2012) 25 §:n 1 ja 2 momentissa. Kotiutuksen valmistelu on käynnistettävä viivytyksettä yhdessä iäkkään henkilön ja tarvittaessa sosiaalihuollosta vastaavan viranomaisen tai terveydenhuollon ammattihenkilön ja omaisten kanssa.

Päivystyksikköön hakeutuneen tai sinne tuodun päihtyneen henkilön hoidon tarve on arvioitava päivystyksikössä. Päihtymys ei saa estää henkilön hoidon ja seurannan järjestämistä. Päihtyneen henkilön kiireellisen hoidon ja seurannan yhteydessä on arvioitava potilaan päihdepalvelujen tarve tarvittaessa yhteistyössä sosiaalihuollon laillistetun ammattihenkilön kanssa jatkohoidon turvaamiseksi. Terveys- ja sosiaalihuollon palveluiden yhteensovittamisesta päivystyksessä sekä päihde- ja riippuvuuspalveluiden ja hoidon jatkuvuuden turvaamisesta säädetään terveydenhuoltolain 50 a §:ssä ja sosiaalihuoltolain 29 a §:ssä. Hyvinvointialueen velvollisuudesta sovittaa yhteen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja muiden toimijoiden kanssa säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 10 §:n 1 momentissa.

15 §

Sisätaudit ja kardiologia

Hyvinvointialueen ja Uudellamaalla HUS-yhtymän on huolehdittava, että sisätautien erikoisan ympäri vuorokauden päivystyksikössä on mahdollisuus välittömästi neuvotella hoidosta sisätautien erikoislääkärin tai sisätautien erikoisalojen erikoislääkärin kanssa. Tämän on tarvittaessa saavutettava nopeasti päivystyksikköön.

Yhteistyöalueella on sovittava laajaa päivystystä ylläpitävien sairaaloiden kardiologian ympärivuorokautisen päivystyksen järjestämisestä ja sisällöstä sekä potilaan hoitoonohjauksesta siten, että pallolaajennus tai vastaavat toimenpiteet ovat saatavissa ympärivuorokautisesti potilashoidon niin edellyttäessä. Yhteistyöalueiden rajat ylittävästä yhteistyöstä tulee sopia tarvittaessa.

Yhteistyöalueeseen kuuluvien hyvinvointialueiden ja Uudellamaalla HUS-yhtymän on sovittava yhdessä muiden yhteistyöalueiden hyvinvointialueiden kanssa, miten päivystyksellinen erikoislääkäriin konsultaatio toteutetaan hematologian, gastroenterologian, ihotautilien ja allergologian, infektiotautien, keuhkosairauksien, nefrologian sekä syöpätautien osalta.

16 §

Neurologia

Hyvinvointialueen ja Uudellamaalla HUS-yhtymän on huolehdittava, että päivystysyksikössä, jossa hoidetaan neurologisia potilaita, on valmius kiireellisen hoidon tarpeen tunnistamiseen ja taudin määrittämiseen. Päivystysyksikössä on oltava riittävät kuvantamis- ja kliinisen neurofysiologian palvelut tarvittaessa etäkonsultaation tuella.

Yhteistyöalueella on sovittava laajaa päivystystä ylläpitävien sairaaloiden neurologian erikoisalan ympärivuorokautisen päivystyksen järjestämisestä ja sisällöstä sekä potilaan ohjauksesta hoitoon siten, että riittävät aivoverenkiertoyksikön, mukaan lukien monialainen kuntoutus, tehostetun valvonnan, kuvantamisen ja neurofysiologian palvelut ovat saatavissa. Yliopistollista sairaalaa ylläpitävien hyvinvointialueiden ja Uudellamaalla HUS-yhtymän on järjestettävä neurokirurgian päivystys ja mahdollisuus toimenpideradiologiassa tehtäviin valtimonsisäisiin päivystyksellisiin hoitotoimenpiteisiin. Yhteistyöalueeseen kuuluvien hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän on sovittava yhdessä muiden yhteistyöalueiden hyvinvointialueiden kanssa lastenneurologian päivystyksen järjestämisestä valtakunnallisena kokonaisuutena.

17 §

Leikkaustoiminta

Hyvinvointialueen ja Uudellamaalla HUS-yhtymän on huolehdittava, että päivystyksellisiä leikkauksia tekevässä yksikössä on välitön valmius vaikeasti sairaan tai loukkaantuneen potilaan hoidon tarpeen arviointiin ja välttämättömään leikkaushoitoon sekä leikkauksen jälkeiseen seurantaan ja tehohoitoon.

Yhteistyöalueella on sovittava, miten päivystyksellinen erikoislääkäriin konsultaatio tai erikoislääkäriin antama hoito toteutetaan korva-, nenä- ja kurkkutautien, käsikirurgian, lastenkirurgian, neurokirurgian, plastiikkakirurgian, silmätautien, suu- ja leukakirurgian, sydän- ja rintaelinkirurgian, urologian ja verisuonikirurgian erikoisaloilla.

19 §

Psykiatria

Hyvinvointialueen ja HUS-yhtymän on huolehdittava, että psykiatrian erikoisalan päivityksessä on:

Lasten ja nuorten psyykkisten ongelmien päivityksellistä arviointia varten yhteistyö-alueella on sovittava menettelytavoista, jotka mahdollistavat kattavan ja riittävän laaja-pohjaisen lastenpsykiatrian ja nuorisopsykiatrian erikoislääkärin konsultoimisen.

Suun terveydenhuolto

Terveydenhuoltolain 50 §:n 3 momentissa mainittujen hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän, jotka on veloitettu järjestämään laajan ympärivuorokautisen päivystyksen yksikö, on yöpäivystystä lukuun ottamatta huolehdittava, että laillistetun hammaslääkärin palvelut ovat saatavilla kyseisessä yksikössä. Tässä yksikössä on oltava riittävät tilat, välineistö ja osaaminen suunhoidon tarpeen tutkimiseen ja suunhoitoon.

Yliopistollista sairaalaa ylläpitävien hyvinvointialueiden ja Uudellamaalla HUS-yhtymän tulee järjestää suun terveydenhuollon ympärivuorokautinen päivystys. Yhteistyöalueella on sovittava, miten päivystykselliset hammaslääketieteen erikoisalojen erikoishammaslääkärin konsultaatiot ja erikoishammaslääkärin antamat hoidot toteutetaan.

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2023.

Helsingissä 20.12.2022

Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru

Hallitussihteeri Liisa Holopainen